

”Jag är 23 år och kan aldrig mera arbeta.”

Teodor Ferm, före detta takläggare

Arbetsmiljön i Västra Götaland och Halland 2009-2016

– aktuell arbetsskadestatistik, intervjuer med personer som skadat sig på eller blivit sjuka av sitt arbete samt LOs förslag på åtgärder för en bättre arbetsmiljö.

Innehåll

Inledning	3
Arbetsmiljö i Sverige	5
Trender på arbetsmarknaden	5
Yvonne brände ut sig två gånger.....	7
Ökad psykosocial ohälsa	9
Nya regler för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.....	9
Mobbingen tvingade henne att sluta.....	11
Arbetsmiljöarbete	12
23 år och kan inte arbeta mer.....	14
Arbetsolyckor 2009-2016	16
”Jag krossade armen”.....	18
Arbetsjukdomar 2009-2016	19
Arbetsolyckor med dödlig utgång i Sverige	20
Insatser för en bättre arbetsmiljö	21
LOs förslag	22
Bilaga 1 Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro Västra Götaland.....	24
Bilaga 2 Arbetsjukdomar Västra Götaland	25
Bilaga 3 Arbetsolyckor dödlig utgång Västra Götaland	26
Bilaga 4 Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro Hallands län.....	27
Bilaga 5 Arbetsjukdomar Hallands län.....	28
Bilaga 6 Arbetsolyckor med dödlig utgång Hallands län.....	29

Inledning

LOs vision är att inga människor ska dö av sitt arbete. 2016 förolyckades 45 personer på sitt arbete i Sverige och över 32 000 skadades av sitt arbete. Till detta kommer cirka 1 400 personer som dör av arbetsrelaterade orsaker. Det är inte acceptabelt.

Alla människor ska ha rätt till en trygg och säker arbetsmiljö. De som arbetar ska även kunna avsluta sina arbetsliv med den fysiska och psykiska hälsan i behåll. Idag är en god arbetsmiljö inte verklighet för alla. Det kan handla om hög arbetsbelastning, låg bemanning, arbete på obekväma tider, ensamarbete och hot eller våld. Det finns också en ökande trend med sämre arbetsvillkor vid tidsbegränsade anställningar, deltidsarbete och allt fler anställda i bemanningsbranschen. Psykosociala arbetsmiljörisiker har identifierats som en av de största utmaningarna inom arbetsmiljöarbetet. Diagnoser av psykosocial karaktär är idag den vanligaste sjukskrivningsorsaken bland kvinnor och den näst vanligaste bland män.

I arbetet för en god arbetsmiljö spelar facket en viktig roll. För cirka 100 år sedan utsågs de första skyddsombuden på svenska arbetsplatser. Det är hundra år som skapat ett säkrare arbetsliv i Sverige. Vägen till att nå nollvisionen går genom att det systematiska arbetsmiljöarbetet blir bättre på alla arbetsplatser. Därför måste också den fackliga aktivitetsnivån och bevakningen höjas, så att arbetsgivarna uppfyller sina lagstiftade skyldigheter. Här har skyddsombuden en nyckelroll på arbetsplatserna.

Den här rapporten visar att vi är långt ifrån målet. Kraven i arbetslivet ökar samtidigt som det egna inflytandet minskar. När arbetskraften måste anpassa sig till den flexibla arbetsmarknaden ökar skadorna och ohälsan. Vi har intervjuat personer som antingen skadat sig på jobbet eller blivit sjuka av sitt arbete. De intervjuade har ibland skador eller sjukdomar som sträcker sig längre tillbaka i tiden än 2016, avsikten med intervjuerna är att visa personer bakom statistiken även om de råkat illa ut under något annat år än 2016.

Den socialdemokratiskt ledda regeringen har under mandatperioden lyckats genomföra förbättringar på arbetsmarknaden. Bland annat genom avskaffandet av Fas 3, genom att införa extratjänster och traineejobb, fördelat pengar till anställningar i välfärden samt tillfört mer resurser till Arbetsförmedlingen och arbetslivsforskningen. Man har också rivit upp Lex Laval som stärker fackets möjligheter till stridsåtgärder när det gäller företag från andra EU-länder och man försökte införa sociala hänsyn vid upphandlingar, något som allianspartierna tillsammans med Sverigedemokraterna satte stopp för. Samtidigt så har Arbetsdomstolens dom som ger möjlighet till hyvling av arbetstid ytterligare försämrat villkoren i många, framför allt, kvinnodominerade branscher. Här måste det ske en förändring. Socialdemokraternas partikongress 2017 tog beslut om flera frågor som rör LOs medlemmar: Stopp för hyvling, avskaffandet av allmän visstid och arbetskläder inom vården. Genomförs detta förbättras arbetsmarknaden på många områden

Inför valet 2018 vill LO-distriktet i Västsverige se en fortsatt aktiv arbetsmarknadspolitik, fler vägar till jobb och ett tryggare arbetsliv.

Arbetsmiljö i Sverige

Arbetsmiljöfrågorna är ständigt aktuella. En dålig arbetsmiljö kostar för både skattebetalarna och samhället på grund av sjuk- och rehabiliteringsutgifter. Dålig arbetsmiljö innebär förutom individuellt lidande också skattebortfall och färre som bidrar till att försörja en åldrande befolkning. Det har Sverige inte råd med. En internationell studie av 300 företag i 15 länder visar att satsningar på förebyggande arbetsmiljö ger minst dubbelt så mycket tillbaka.¹

En god arbetsmiljö är en förutsättning för att kunna arbeta ett helt arbetsliv. SCBs undersökningar visar att det under slutet av 00-talet anas en liten återhämtning i arbetsmiljön efter att den snabbt försämrades under 1990-talet. LO menar att det är svårt att dra slutsatsen att arbetsmiljön skulle blivit bättre eftersom färre nås av SCBs arbetsmiljöundersökningar idag. I Sverige finns också många arbetare från andra EU-länder. Dessa nås inte av undersökningarna och troligtvis arbetar de i sämre arbetsmiljöer.²

I denna rapportens senare del finns ett avsnitt om dödsolyckor i arbetet. Viktigt att påpeka är att det är betydligt fler som dör av arbetsrelaterade sjukdomar än som förolyckas på arbetsplatser årligen.³ Högre krav i arbetslivet eller exponering för skadliga ämnen är två exempel på faktorer som påverkar. Människor ska inte förolyckas på arbetet, men ingen ska heller behöva dö av sjukdomar som är arbetsrelaterade.

Trender på arbetsmarknaden

I takt med att arbetsmarknaden förändrats har nya risker uppstått i arbetslivet. År 2005 ansåg över 20 procent av arbetstagarna i EU-länderna att arbetsrelaterad stress riskerade deras hälsa. Ett antal riskområden identifierades: nya former av anställningsavtal och otrygga anställningsformer, intensifiering av arbetet, höga känslomässiga krav, arbetsförhållanden som påverkar balansen mellan arbete och privatliv negativt samt en åldrande och mer sårbar arbetskraft.⁴

2016 var 4,2 miljoner personer anställda i Sverige. 15 procent av dessa hade tidsbegränsade anställningar. Men skillnaderna är stora om man jämför kvinnor och män, tjänstemän och arbetare. Bland arbetarna var 21 procent tillfälligt anställda, motsvarande siffra för tjänstemännen var tolv procent. Det är också vanligare att

---

¹ Ljung, David (2014), *Vad kan vi vinna på att göra de sjuka jobben friska? – Arbetsmiljöns betydelse för individer och resultat i svensk ekonomi*, Tankeverksamheten inom Arbetarrörelsen i Göteborg.

² Gellerstedt, Sten (2013), *Arbetsmiljö 2012 – klass och kön*, LO, s. 35-36.

[http://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_arbetsmiljo_klass_kon_2012_webb_pdf/\\$File/Arbetsmiljo_klass_kon_2012_webb.pdf](http://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027478784_arbetsmiljo_klass_kon_2012_webb_pdf/$File/Arbetsmiljo_klass_kon_2012_webb.pdf)

³ Arbetsmiljöverket (2010), *Arbetsrelaterade dödsfall i Sverige*, Rapport 2010:3, s. 5.

http://www.av.se/dokument/aktuellt/kunskapsöversikt/RAP2010_3.pdf

⁴ Europeiska arbetsmiljöbyrån (2007), *Expertprognos om nya arbetsrelaterade psykosociala risker*, Facts 74.

<https://osha.europa.eu/sv/publications/factsheets/74/view> ⁵LO (2012), *Anställningsformer 2011*, s. 18.

[http://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027492914_anstallningsformer_2011_pdf/\\$File/Anst%C3%A4llningsformer_2011.pdf](http://www.lo.se/home/lo/res.nsf/vRes/lo_fakta_1366027492914_anstallningsformer_2011_pdf/$File/Anst%C3%A4llningsformer_2011.pdf)

kvinnor har tidsbegränsade anställningar än män. Bland arbetarkvinnorna var 25 procent tillfälligt anställda, bland arbetarmännen 17 procent.⁵

2000-talets svenska arbetsmarknad har blivit mer polariserad där lågkvalificerade och lågavlönade arbeten inte försvinner utan tvärtom ökar i antal samtidigt som även arbeten med höga kvalifikationskrav ökar men i mindre omfattning.⁶

En tydlig trend på arbetsmarknaden, som i allra högsta grad påverkar arbetsmiljön, är att många enklare arbeten utarmas på innehåll. Detta ger enformiga arbetsuppgifter som ofta leder till arbetsskador. Över hälften av LOs medlemmar arbetar fysiskt under hela arbetsdagen. Allra mest utsatta för dålig arbetsmiljö är kvinnor inom LO-yrkena. Denna grupp har också liten möjlighet att påverka det egna arbetet, vilket också är en faktor som är avgörande för arbetsmiljön. Få kvinnliga LO-medlemmar arbetar dagtid på vardagar. Arbeta på obekväma tider ökar risken för hot och våld. Dessutom har tillgången till företagshälsovård försämrats, vilket främst drabbat kvinnliga arbetare i privat service och offentlig sektor.⁷

---

⁵ LOs rapport: Anställningsformer och arbetstider 2017 Fast och tidsbegränsat anställda samt hel- och deltidanställda efter klass och kön år 1990–2016 Författare: Mats Larsson, enheten för avtalsfrågor

⁶ Åberg, Rune, ”Tjugohundratalets arbetsmarknad – fortsatt uppkvalificering eller jobbpolarisering?”, *Ekonomisk Debatt*, Nr. 2, 2013. Se också Carl Grand, Ryszard Szulkin och Michael Tämlin, ”Arbetslivet halkar efter: de enkla jobben försvinner inte”, *Sociologisk Forskning*, Nr. 1, 2004.

⁷ Gellerstedt, Sten (2013), *Arbetsmiljö 2012 – klass och kön*, LO, s. 4.

Yvonne brände ut sig två gånger

Namn: Yvonne Andersson
Ålder: 62 år
Bor: Göteborg
Yrke: Inom funktionshinder och administration
Blev sjuk: 2011 och 2014
Just nu: Arbetar 82 procent
Fackförbund: Kommunal

”Jag gick in i väggen när jag arbetade inom barnomsorgen. Det var ett psykiskt, tungt arbete med ökande arbetsbelastning. Jag och en kollega utbildade oss till montessoripedagoger och skulle införa det på förskolan. När vi inte fick rätt förutsättningar slutade det med att jag blev utbränd.

Jag kunde inte resa mig ur stolen. Om jag hade två ärenden att uträtta så kunde jag inte ta beslut om vilket som skulle göras först. Kroppen hade sagt stopp. Det är längesedan nu, jag blev sjukskriven i början av år 2000. När jag började arbetsträna så gjorde jag det inom funktionshinder för jag kände att jag inte skulle kunna gå tillbaka till förskolan.

”Kommunal har varit jättebra – jag har varit arbetsplatsombud i många år så jag kände ju folk, var bekant med dom. De har alltid ställt upp och gått med på möten, peppat, svarat på frågor. Påmint om viktiga samtal. Har hela tiden känt att jag alltid kan kontakta dom.”

Jag fortsatte att arbeta med funktionshinder, jag trivdes väldigt bra. Men 2011 blev det stora omorganiseringar. Alla chefer och all administrativpersonal fick nya sysslor. Det ledde till att man inte visste vem som skulle göra vad, allt var väldigt luddigt. 2014 gick jag in i väggen igen. Kulmen kom när jag glömde gå till jobbet vid ett tillfälle. Det var ett nattpass som jag uteblev från och jag insåg inte att jag hade glömt det förrän chefen ringde dagen efter för att fråga vart jag hade tagit vägen.

Första gången jag gick in i väggen var det inte så mycket kontakt med arbetsgivaren mer än att enhetschefen hjälpte mig vidare till arbetsprövning. Men när det hände andra gången 2014 så tog arbetsgivaren sitt ansvar, men inte mer. Jag har fått ersättning från AFA och fick gå på rehabilitering. Men det har varit omöjligt att få arbetsplatsen anpassad. Hade jag fått välja hade jag velat lägga mindre tid på datorn. Vi lägger våra egna scheman i time-care och det blir för stressigt för mig. Man måste hålla koll på olika schemaperioder och kontrollera om man fått rätt lön och OB. Det blir för stressigt för mig.

Idag arbetar jag 82 % men den största delen på Kommunals expedition. Jag kommer aldrig orka arbeta heltid igen, men det hade jag så klart helst gjort. Lönen är låg så egentligen är heltid det enda hållbara.

Kommunal har varit jättebra – jag har varit arbetsplatsombud i många år så jag kände ju folk, var bekant med dom. De har alltid ställt upp och gått med på möten, peppat, svarat på frågor. Påmint om viktiga samtal. Har hela tiden känt att jag alltid kan kontakta dom.

Man ser inte själv att man är på väg, men nu i backspegeln så kan man se signaler på att det är på väg åt fel håll. Det finns sviter kvar. Jag blir hjärntrött fortfarande. Det känns som att bakhuvudet blir väldigt varmt, inuti. Då kan man inte ta in mer. Så under till exempel en information så kan det bli ”fullt”. Enda sättet att tackla det är att hoppas på en paus så det sjunker tillbaka lite grann.

Under semestern försvinner symptomen. Så jag tror att det kommer hända också när jag går i pension. Men det är svårt att veta när det blir av. Har man som jag arbetat i ett låglöneyrke så är också tanken på att få en pension man kan leva på ett stressmoment. Men när det väl blir av så tror jag att jag kommer må bra för då kommer jag kunna leva i mitt eget tempo.”

Ökad psykosocial ohälsa

Mer fokus på organisatoriska och sociala frågor behövs på svenska arbetsplatser. Psykosociala arbetsmiljörisker har nämligen identifierats som en av de största utmaningarna inom arbetsmiljöarbetet. Sjukpenningtalet och nybeviljade sjukersättningar har ökat 2010-2016, även om ökningen har tappat fart. Sjukfrånvaron drabbar kvinnor mer än män och psykiska diagnoser dominerar.⁸ Det är den vanligaste sjukskrivningsorsaken bland kvinnor och näst vanligast bland män.¹⁰ Den psykiska ohälsan har framförallt ökat hos unga kvinnor.⁹ Det är också den psykosociala ohälsan som ökar mest och tillsammans med belastningsskadorna är detta de vanligaste sjukskrivningsorsakerna.¹⁰

Risken för att påbörja ett sjukfall med psykisk diagnos är 28 procent högre för kvinnor än för män. Offentliganställda löper större risk att bli sjukskrivna med en psykisk diagnos. Det gäller både kvinnor och män. En ansträngande fysisk arbetsmiljö innebär förhöjd risk för sjukskrivning, medan vård- och omsorgsykten medför risk för sjukskrivning med psykiska diagnoser.¹¹

Andelen anställda med höga krav i arbetet, låg kontroll och/eller dåligt socialt stöd var på samma nivå 2009 som 1995.¹² Det är vanligare i LO-grupperna att lämna arbetslivet med sjukersättning de sista åren fram till ålderspensionen. En av förklaringarna är brister i arbetsmiljön.¹³ Forskning visar på ökad risk för att utveckla både depressions- och utmattningssyndrom under sådana förhållanden.¹⁴

Nya regler för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön

Tidigare har det saknats regelverk för hur arbetsgivarna ska arbeta med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Sedan våren 2016 finns det nya regler, AFS 2015:4, kring hur arbetsgivarna ska arbeta med dessa frågor. Reglerna ersätter de tidigare råden och är bindande tillskillnad från råden som enbart var rådgivande. De nya föreskrifterna som trädde i kraft den 31 mars 2016 reglerar kunskapskrav, mål, arbetsbelastning, arbetstid och kränkande särbehandling. Det finns ännu ingen utvärdering över hur regelverket har tillämpats.

---

⁸ https://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/a2001891-5c47-4b8a-b47b-64dfbbd48555/socialforsakringsrapport_2016_07.pdf?MOD=AJPERES = s 5

¹⁰ Försäkringskassan, *Sjukskrivningar och psykiska diagnoser – ny rapport*, Pressmeddelande 2013-12-16.

⁹ LO (2008), "Ökad ohälsa hos unga på arbetsmarknaden", 2008-12-02.

http://www.lo.se/start/tal_och_artiklar/okad_ohalsa_bland_unga_pa_arbetsmarknaden

¹⁰ AFS 2015:4 Organisatorisk och social arbetsmiljö

¹¹ Försäkringskassan, *Sjukfrånvaro i psykiska diagnoser – En studie av Sveriges befolkning 16-64 år*, Socialförsäkringsrapport 2014:4, s. 5, 35, 36, 43.

¹² Försäkringskassan, *Sjukfrånvaro i psykiska diagnoser – En studie av Sveriges befolkning 16-64 år*, Socialförsäkringsrapport 2014:4, s. 45.

¹³ Morin, Mats och Andersson, Renée (2013), *Pensionsreform i full tid*, LO, s. 21-25.

¹⁴ SBU (2014), *Arbetsmiljöns betydelse för symtom på depression och utmattningssyndrom – En systematisk litteraturoversikt*, s.13-14.

Mobbingen tvingade henne att sluta

Namn: Vill vara anonym
Ålder: ca 50 år
Gör just nu: Arbetsprövar
Blev sjuk: 2014
Fackförbund: Musikerförbundet

”Jag är musiker, både sjunger och spelar. 2010 började jag arbeta på ett vårdhem där det bland annat fanns dementa. Avtalet var att jag skulle jobba som kulturarbetare. Det innebar både musik men också andra saker som att läsa dikter eller annat de boende ville höra.

Jag var väldigt stolt över att få jobbet! Vd:n för det privata vårdföretaget ville verkligen satsa på att få in kulturen som en levande del av vården. Han trodde på mig och det som kultur kan åstadkomma. Och det var tack vare kultursatsningen som företaget vann upphandlingen i kommunen.

Men han och övriga ledningen hade missat en sak. Övriga personalen var inte förberedda på att jag skulle komma eller vad jag skulle arbeta med. Jag mötte snabbt både ett öppet och ett mer passivt motstånd. Det öppna motståndet kunde vara att jag bad om hjälp att flytta på instrument eller möblera ett rum så de äldre skulle kunna komma och lyssna. Men ingen hjälpte mig. De försvann liksom när jag behövde dom. Det gick ut över de boende också. Många boende sa till mig att de ville lyssna när jag spelade och sjöng, men personalen kunde manipulera dom till att utebli. Eller helt enkelt inte ta med dom till spelningen. Vid många tillfällen lämnade en personal en boende i rullstol mitt i dörröppningen så att inga andra kunde komma in.

”Det hette att jag arbetstränade men i själva verket så släpptes jag bara ensam i verksamheten. Många av mina kollegor visade öppet avsky mot mig medan andra var glada för att jag var tillbaka. Men efter två veckor orkade jag inte mer.”

Det var flera avdelningar på boendet och det var främst på en avdelning som det här pågick. Jag meddelade allt som hände till chefen, till exempel när ingen hälsade på mig. Flera personer drabbades av mobbing. En person behandlades så illa av delar av personalen så hon fick byta arbetsplats. Men egentligen gjordes inga större eller mer hållbara förändringar.

2014 tog ett annat vårdföretag över. De förvärrade tillståndet även om de inte orsakade det. Vid det här laget hade jag fått förslitningsskador i tummarna, på grund av tunga lyft, och det funkar det inte att ha om man spelar instrument. Under 2014 blev jag sjukskriven. Försäkringskassan har varit jättebra och kontakterna med dom har fungerat väl. Men när jag efter sju månader skulle tillbaka till arbete så visade det sig att det inte fanns någon plan för rehabilitering hos arbetsgivaren. Man hade också tagit bort min plats och låtit en annan person sitta vid ett enormt skrivbord som tog

halva rummet. Jag fick ett mindre och sämre skrivbord med sämre plats trots att jag skulle vara på arbetet varje dag. Den person som fått all plats var bara där en dag i veckan. Jag fick inte heller någon dator.

Det hette att jag arbetsprovade men i själva verket så släpptes jag bara ensam i verksamheten. Många av mina kollegor visade öppet avsky mot mig medan andra var glada för att jag var tillbaka. Men bara efter två veckor orkade jag inte mer. Jag kontaktade Försäkringskassan som bekräftade att det inte gick rätt till. Jag blev sjukskriven igen och efter det har jag inte kommit tillbaka.

Under tiden skrev arbetsgivaren om min tjänstebeskrivning. Alla moment som lades till krävde att man hade fungerande tummar, vilket jag inte hade längre. Själva tjänsten utformades som ett sjukvårdsbiträdes – något som jag inte är och inte blev anställd som. Sedan ändrades det igen och jag skulle arbeta som samordnare, det vill säga ta hand om schemaläggning, bemanning och andra administrativa uppgifter. Jag tackade nej till det eftersom jag skulle gå under om jag skulle arbeta med administration. Då sa dom upp mig.

Efter att facket och företagshälsovården kritiserat dom så erbjöd dom mig ett avgångsvederlag. De hade nog insett att de skulle hamna i Arbetsdomstolen annars.

Min arbetsgivare gjorde allt för att försvåra. När jag mådde dåligt av mobbing ville de bara prata om mina tummar och om att de utgjorde ett hinder i arbetet. De tog inte sitt ansvar för arbetsträningen och rehabiliteringen. De ändrade min tjänst. Och när de förstod att det regionala skyddsombudet var inblandat så startade de en skyddskommitté som ger större arbetsplatser möjlighet att neka det regionala skyddsombudet att komma in på arbetsplatsen. Så han blev inte insläppt.

Hade det inte varit för min man och mitt starka psyke hade jag tagit livet av mig.”

Arbetsmiljöarbete

Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter AFS 2001:1 ska varje arbetsplats bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Undersökningar från både SCB och LO visar att så inte är fallet.¹⁵ I LOs skyddsombudsenkät 2012 svarade 68 procent att det pågick systematiskt arbetsmiljöarbete på deras arbetsplatser. Samtidigt var det bara drygt 30 procent av ombuden som angav att man hade skriftliga riskbedömningar. Endast 35 respektive 28 procent ansåg att deras chefer hade tillräckliga kunskaper respektive tillräckligt med tid för att driva frågor om och åtgärda risker i arbetet. Rutinerna finns men riskerna åtgärdas inte av arbetsledningen.¹⁶

Det finns anledning att tro att skyddsombudens arbete kringskärs även på andra sätt. I LOs rapport: Trakasserier av skyddsombud framkom en tredjedel av alla skyddsombud hindras i sitt uppdrag, tolv procent har utsatts för trakasserier och sex procent har hotats eller utsatts för våld.¹⁷

Arbetsmiljöverkets uppgift är främst att inspektera om arbetsmiljölagen följs. I sin första budget 2007 minskade den borgerliga regeringen anslagen till Arbetsmiljöverket med 160 miljoner kronor. Neddragningarna har bl. a. lett till att Sverige inte längre lever upp till ILOs konvention om en yrkesinspektör på 10 000 arbetstagare.¹⁸

Att vi ändå har en förhållandevis god arbetsmiljö i Sverige, till skillnad från många andra länder, beror till stor del på det arbete som de fackliga skyddsombuden bedriver.¹⁹ Även det samarbete som finns mellan arbetsmarknadens parter i Sverige påverkar förutsättningarna för en bättre arbetsmiljö.

---

¹⁵ Gellerstedt, Sten (2013), *Arbetsmiljö 2012 – klass och kön*, LO, s. 35. Se även Gellerstedt, Sten (2013), *Skyddsombudens erfarenheter 2012*, LO, s. 39.

¹⁶ Gellerstedt, Sten (2013), *Skyddsombudens erfarenheter 2012*, LO, s. 39.

¹⁷ Gellerstedt, Sten och Melin, Sanna (2016), *Trakasserier av skyddsombud*, s. 6

¹⁸ Wreder, Johanna, "Sverige lever inte upp till ILO-konventionen", *Arbetet*, 2013-11-27.

¹⁹ Gellerstedt, Sten (2013), *Skyddsombudens erfarenheter 2012*, LO, s. 8.

23 år och kan inte arbeta mer

Namn: Teodor Ferm
Ålder: 23 år
Bor: Fritsla
Yrke: Takläggare
Skadade sig: 2015 i oktober
Just nu: Sjukskriven
Fackförbund: Byggnads

”Jag föll ner från en ställning för ett och ett halvt år sedan. Det var bara en och en halv meter ned till marken men jag fick en kraftig hjärnskakning. Först fattade jag inte att jag hade skadat mig så jag klättrade upp på taket där vi jobbade och försökte jobba vidare. Men jag var snurrig och det slutade med att jag råkade bränna min kollega i ansiktet med en gasolbrännare.

”Min yrsel gör att jag trillar ner för trappor, inte kan hålla balansen och definitivt inte jobba som takläggare. Smärtan är intensiv och håller mig vaken om nätterna. De sämsta stunderna kan jag inte göra någonting, inte dammsuga, inte diska, inte lyfta ett mjölkpaket.”

Till slut åkte jag till sjukhuset och fick diagnosen hjärnskakning. Men min yrsel gick inte över och jag fick väldigt ont i nacke, axlar och rygg. (Hjärnskakningen) Yrseln gick inte över och jag fick diagnosen kronisk hjärnskakning. . Smärtorna kommer inte från någon synlig skada utan är nervsmärta.

Min yrsel gör att jag trillar ner för trappor, inte kan hålla balansen och definitivt inte jobba som takläggare. Smärtan är intensiv och håller mig vaken om nätterna. De sämsta stunderna kan jag inte göra någonting, inte dammsuga, inte diska, inte lyfta ett mjölkpaket. Min tjej får dra ett jättelass.

Jag har haft svårt att få hjälp av sjukvården. De skriver ut tabletter men de är starka och har bieffekter. Samma med Försäkringskassan. Jag blev tilldelad en handläggare som inte kontaktade mig trots att jag upprepade gånger bett om det. Men då var det för sent och jag blev utförsäkrad. Först erkände Försäkringskassan att de hade gjort fel, men nu påstår de att det har de aldrig sagt. Men jag har ansökt om skadestånd. Det gjorde jag i april och de har ännu inte börjat titta på ärendet (i augusti).

När jag blev utförsäkrad så fick jag begära ny sjukskrivning. Det fick jag men med tre månaders karens.

Innan jag blev sjukskriven för andra gången blev jag tvungen att gå tillbaka till jobbet. Min chef ville ha upp mig på tak trots att det var livsfarligt för mig. Till slut skickade han mig till Göteborg, men då var jag tvungen att köra bil, något som jag inte kan göra med den medicin jag äter mot smärtan. Så jag försökte sluta äta den och körde. Men väl på plats så insåg ju mina kollegor att jag inte kunde göra någonting. Jag försökte till exempel vika tvätt men det fungerade inte det heller.

Eftersom jag inte jobbade som de andra så tyckte dom att jag inte heller skulle få fika eller äta lunch med dom. Så jag fick sitta ensam på ett rum på ovanvåningen samtidigt som mina arbetskamrater fikade åt våningen under. När de köpte fika så köpte de ingenting till mig. Jag var helt knäckt. Och då blev uppsagd av medicinska skäl. Men till slut blev jag sjukskriven igen.

Jag har haft problem på alla fronter förutom med facket som har varit ett enormt stöd. Just nu hanterar Byggnads centralt mitt ärende. De inväntar ytterligare läkarintyg, sedan hoppas jag på att de ska kunna agera.

Min arbetsgivare har inte skött det som är hans ansvar. Han har inte anmält min skada till Arbetsmiljöverket. Han svarar inte när jag ringer och han skickar inte in intyg och blanketter som han ska. Jag tror att det handlar både om brist på engagemang och kunskap. Men det försvårar ju min situation.

AFA säger att jag inte kan få ersättning från dom eftersom dom anser att min hjärnskakning borde ha gått över. Så om den hade gått över så hade den kunnat räknas som arbetsskada. Nu när den är kronisk så räknas den inte, trots att jag kanske aldrig mer kan arbeta och trots att den uppstod på arbetet. Så nu har jag ansökt om livränta från Försäkringskassan och jag hoppas att jag kommer få det. Men om jag hade fått det godkänt som arbetsskada hade det varit bättre får då hade jag kunnat få ersättning för naprapat och även mediciner. Nu får jag behandling på krita och medicinerna knäcker vår ekonomi, en burk som räcker i två veckor kostar 500 kronor – och det är bara en av medicinerna jag äter.

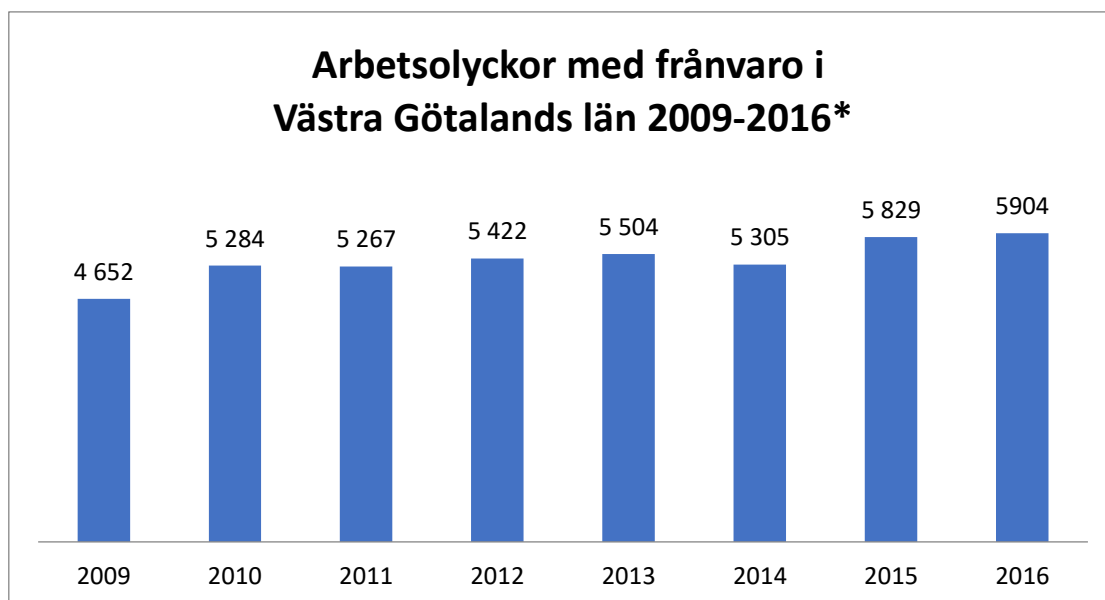
Det ekonomiska är väldigt påfrestande. Min tjej jobbar över nästan varje dag för att vi ska få det att gå runt. Det och att inte känna sig trodd är det värsta. De som möter mig gör ju det på dagar då jag känner mig ok, de ser ju aldrig mig när jag mår som sämst för då orkar jag inte träffa någon.

Nu i höst ska jag arbetsträna, sex timmar i veckan. Jag hoppas att det ska funka för egentligen vill jag ju jobba. Jag har alltid jobbat. Innan olyckan var jag en väldigt aktiv person.”

Arbetsolyckor 2009-2016

I följande stycken presenteras arbetsskadestatistik från Arbetsmiljöverket. I statistiken ingår anmälda arbetsskador med minst en dags frånvaro och anmälningarna kommer från alla typer av branscher och innefattar anställda och egenföretagare. I kategorin arbetsskador räknas alla typer av arbetsolyckor, arbetssjukdomar samt färdolycksfall – olyckor till och från arbetet. Här behandlas statistik över antal *anmälda* arbetsolyckor med frånvaro minst en dag, arbetsolyckor med dödlig utgång samt anmälda arbetssjukdomar. Observera att det är skillnad mellan anmälda och godkända arbetsskador.²⁰

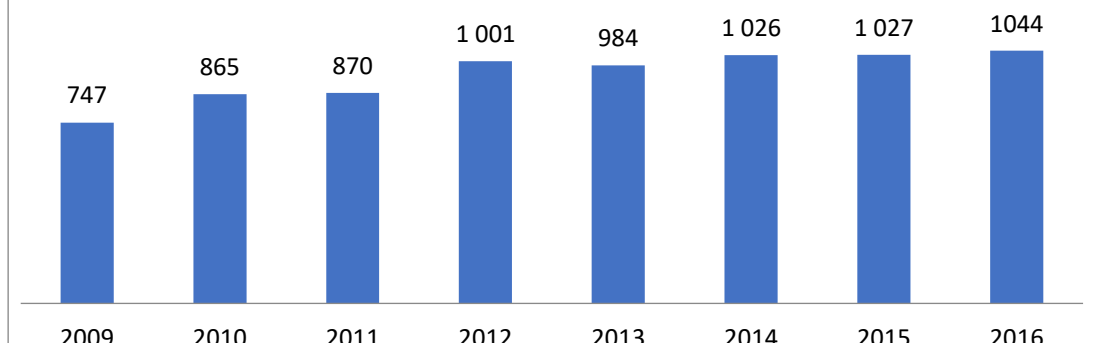
Av diagrammen nedan framgår att under 2016 har 5 829 arbetsolyckor som medförde sjukfrånvaro under minst en dag anmälts i Västra Götalands län och motsvarande siffra i Halland är 1 027. Siffrorna gäller arbetstagare och egenföretagare. De flesta anmälningarna kommer från tillverkningsindustrin samt vård-, omsorgs- och socialtjänstsektorn.

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetsskador 2016 – län och kommun*. *Arbetsskador anmäls ofta efter ganska lång tid efter det att de inträffat. Arbetsmiljöverket räknar med att siffrorna för ett år ökar med ca 4 procent under efterföljande år pga. sena anmälningar.

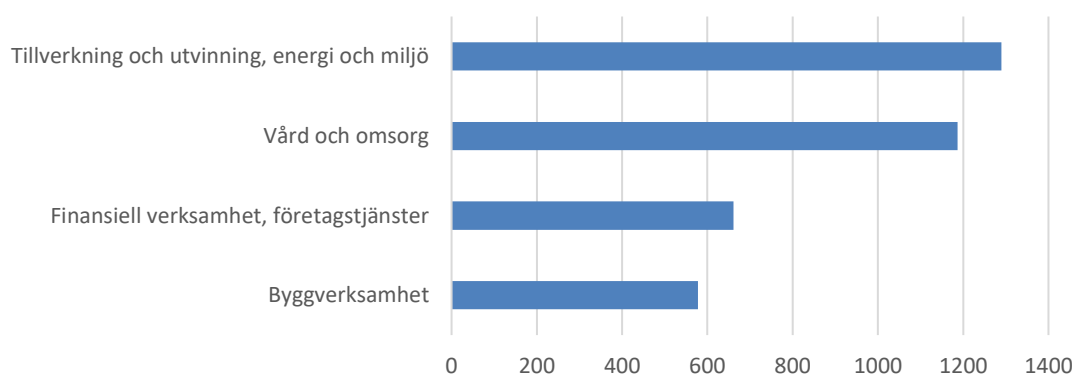
²⁰ Arbetsmiljöverket, *Stor skillnad mellan antalet anmälda och antalet godkända arbetsskador*, Pressmeddelande 2009-06-09. <http://www.av.se/pressrum/pressmeddelanden/2009/15964.aspx>

Arbetsolyckor med frånvaro i Hallands län 2009-2016*

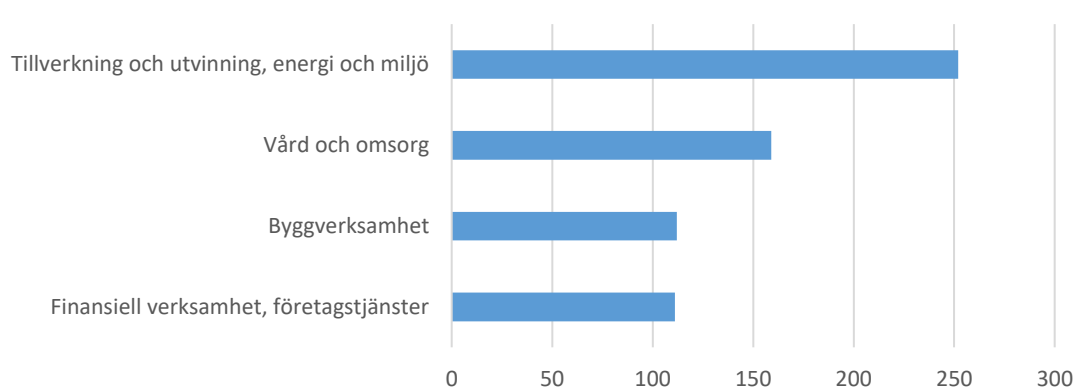

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetsuskador 2016 – län och kommun*. *Arbetsuskador anmäls ofta efter ganska lång tid efter det att de inträffat. Arbetsmiljöverket räknar med att siffrorna för ett år ökar med ca 4 procent under efterföljande år pga. sena anmälningar.

Arbetsolyckor med sjukfrånvaro, vanligaste branscher Västra Götalands län 2016*

Arbetsolyckor med frånvaro, vanligaste branscher 2016 Hallands län*

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetsuskador 2016 – län och kommun*.

”Jag krossade armen”

Namn: Rosanna Björkquist
Ålder: 33 år
Bor: Göteborg
Yrke: Målare
Skadade sig: November 2016
Just nu: Sjukskriven
Fackförbund: Målareförbundet

Jag krossade min högra arm när jag föll baklänges ned för en trestegsbock. Det var inget högt fall, men eftersom jag visste att det låg verktyg och kakel bakom mig så kastade jag mig åt sidan för att inte falla på det. Så jag föll med hela min tyngd på armen. Jag kände hur armen gick av.

Jag var i en lägenhet som totalrenoverades tillsammans med mina kollegor, och det var dammsugare och slipmaskin igång så de hörde inte när jag skrek. Det slutade med att jag kröp fram och drog kontakten ur dammsugaren för att få tyst på den. Jag ville inte att de skulle ringa på ambulans så vår chef kom och hämtade mig och körde mig till akuten.

Den första läkaren gipsade armen och sa att det var en enkel fraktur. Men eftersom det inte slutade göra ont åkte jag tillbaka. Då visade det sig att den läkaren hade helt fel. Armen var av både på längden och på tvären. Och handleden var krossad. Det blev operation och totalt satte man in 13 skruvar och två plattor.

”Jag är rädd att inte få tillbaka hela min förmåga i armen. Det är höger arm och jag är högerhänt. Jag vill inte byta yrke, jag trivs bra med att vara målare. Måste jag byta så vet jag inte till vad.”

Jag är rädd att inte få tillbaka hela min förmåga i armen. Det är höger arm och jag är högerhänt. Och som målare måste jag så klart kunna använda min arm. Jag går på sjukgymnastik och besked på hur länge det kommer ta för skadan att läka kan man inte säga, men jag har hört allt från fyra månader till ett år.

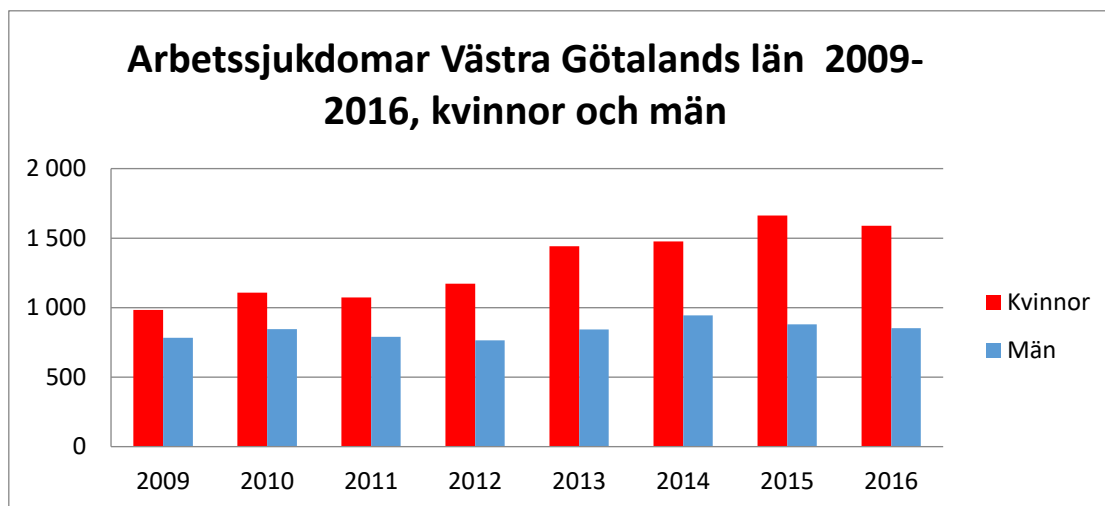
Jag har haft bra stöd av facket. Det som är trögast är AFA. De ska täcka upp det som man inte får från Försäkringskassan – men det går så långsamt med handläggningen så man ligger alltid back. Och man måste göra allt själv, man får ingen direkt hjälp från dom.

Jag vill inte byta yrke, jag trivs bra med att vara målare. Måste jag byta så vet jag inte till vad. Min arbetsgivare har både varit bra och dålig. Jag har en annan sjukdom som gjort att jag varit sjukskriven så de tycker nog att det är lite typiskt att det är jag igen. Men de fattar ju att jag inte gjort det med avsikt. Bocken jag stod på är en godkänd bock och sakerna som låg bakom mig låg på rätt avstånd. Troligtvis har jag ju trampat snett på något sätt på grund av att man är stressad och klättrar upp och ned för stegar och annat hela dagarna, man hinner inte tänka sig för. Jag minns inte vad som hände innan jag föll, så jag kan bara spekulera.

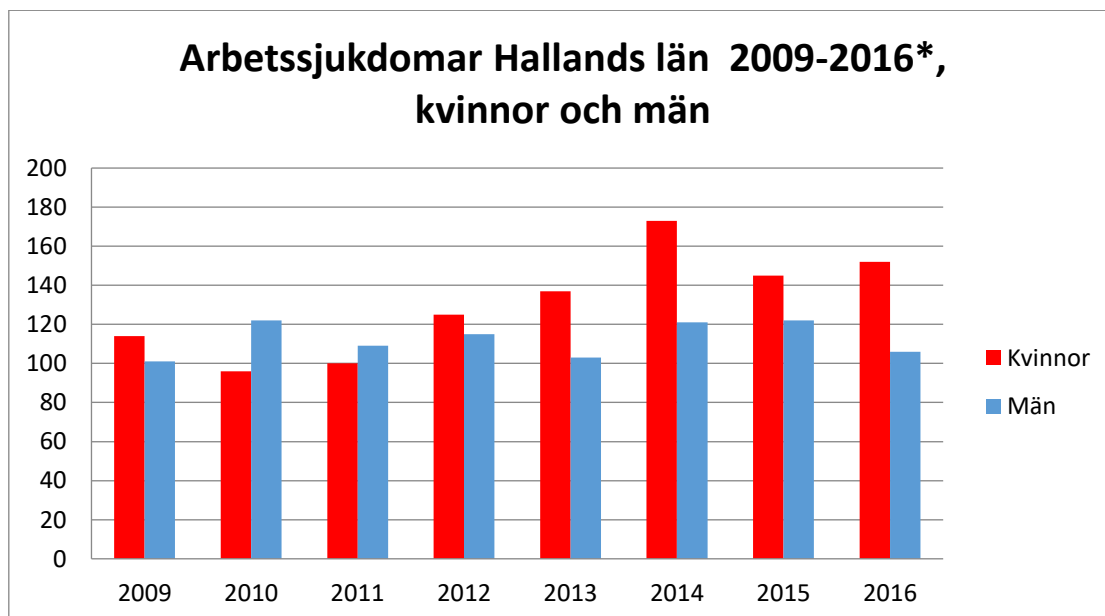

Arbetssjukdomar 2009-2016

Det som är utmärkande för en arbetssjukdom är att besvären uppstår efter flera år av skadlig exponering. Besvären kan vara av både fysisk eller psykisk karaktär. Mellan 2009 och 2014 har antalet anmälningar om arbetssjukdom mer än fördubblats. Samtidigt har antalet som får sina arbetssjukdomar godkända minskat.²¹ Idag är det relativt få som får sina arbetsskador godkända och hanteringen av ett ärende kan ta lång tid. Man har även konstaterat att bedömningen drabbar kvinnor och män olika.²⁵ Trots att det är fler kvinnor som anmäler arbetssjukdomar, 59 procent av fallen år 2012,²² så visar siffror att det är färre kvinnor än män som får dem godkända.²⁷

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetsskador 2016 – län och kommun*. * Arbetsskador anmäls ofta efter ganska lång tid efter det att de inträffat. Arbetsmiljöverket räknar med att siffrorna för ett år ökar med ca 4 procent under efterföljande år pga. sena anmälningar.

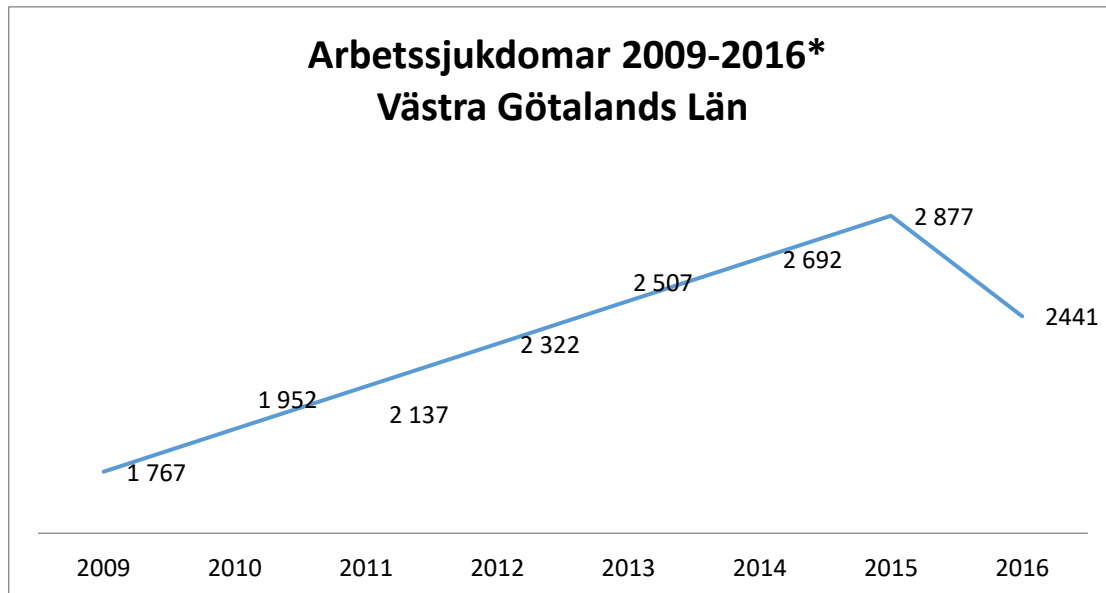

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetsskador 2016 – län och kommun*.

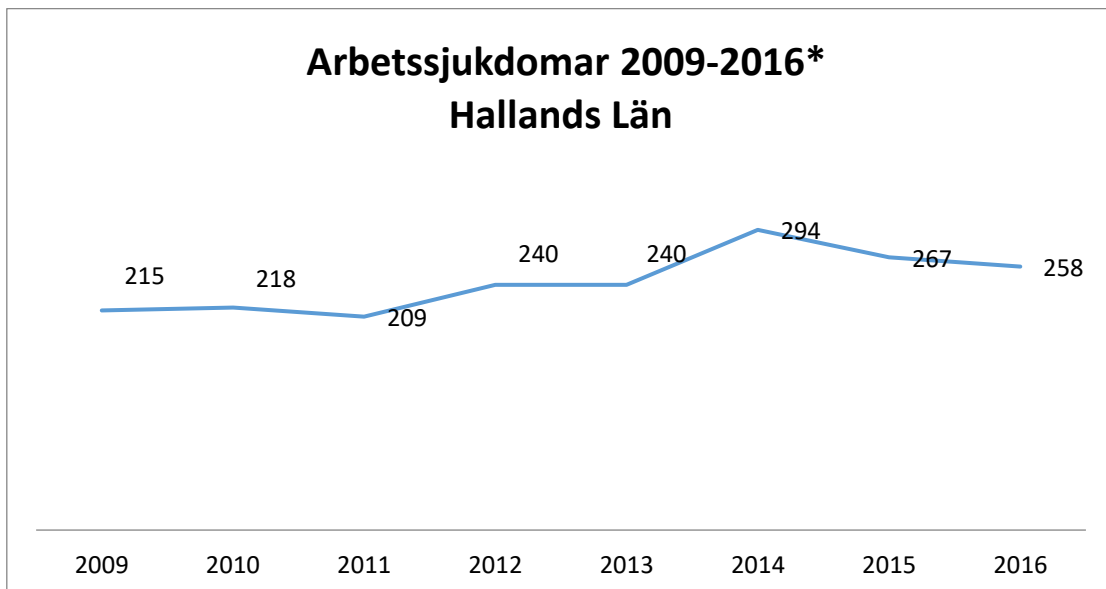
²¹ <https://www.afaforsakring.se/nyhetsrum/pressmeddelanden/2016/04/stor-okning-av-antalet-anmalningar-om-arbetssjukdom/>

²² Arbetsmiljöverket (2013), *Arbetsskador 2012*, Arbetsmiljöstatistik 2013:1, s. 23.

Under 2016 anmäldes 12 101 arbetssjukdomar bland arbetstagare och egenföretagare i Sverige till Arbetsmiljöverket. I Västra Götalands län är samma siffra hittills 2 877 anmälningar, i Halland 267. Dock kan inte statistiken ses som fullständig förrän efter ett antal år eftersom anmälningarna ofta kommer in efter att det gått relativt lång tid. Den sektor som förekommer mest bland anmälningarna i de bägge länen är vård-, omsorgs- och socialtjänstsektorn.

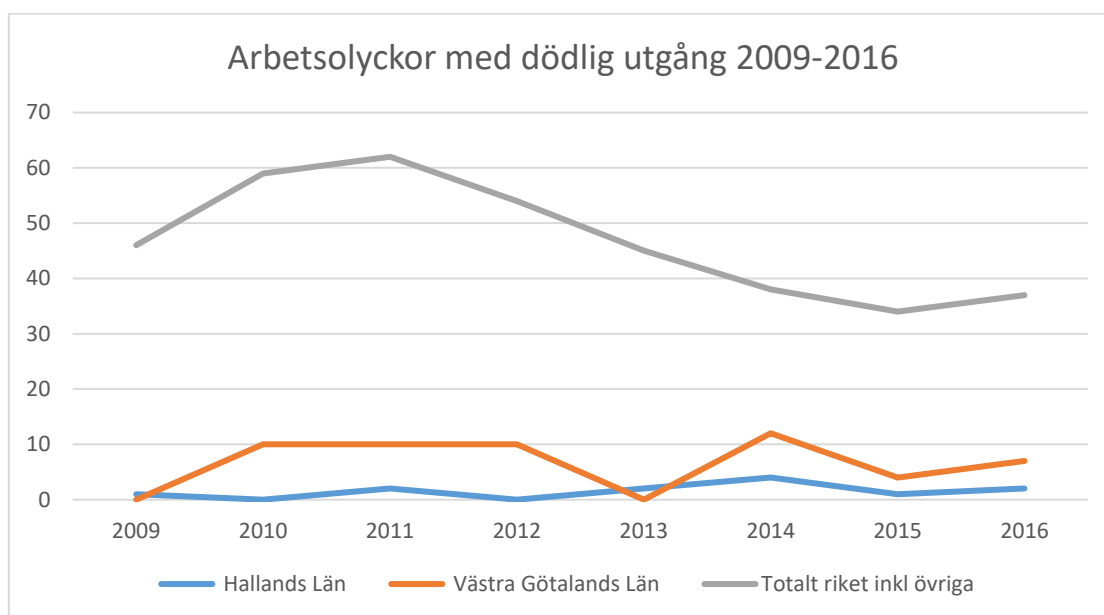
Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetsskador 2016 – län och kommun.*

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetsskador 2016 – län och kommun.* * Arbetsskador anmäls ofta efter ganska lång tid efter det att de inträffat. Arbetsmiljöverket räknar med att siffrorna för ett år ökar med ca 4 procent under efterföljande år pga. sena anmälningar.

Arbetsolyckor med dödlig utgång i Sverige

Under 2016 förolyckade 37 personer i arbetsolyckor i Sverige enligt statistik från Arbetsmiljöverket. Men i själva verket förolyckades 45 personer, varav fem var utländska medborgare och tre arbetsmarknadsåtgärder eller i andra aktiviteter som inte räknas som förvärvsarbete. Det är fler än föregående år. Av dessa förolyckades sju i Västra Götalands län och två i Halland.²³ Flest dödsolyckor sker i branscherna transport- och magasineringsföretag, byggindustri och tillverkningsindustri.²⁴

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetskadorna 2016 – län och kommun*.

* I siffrorna har även övriga räknats med: värnpliktiga, intagna för vård i kriminalvårdsanstalt m.fl. och anställda i utländska företag som är verksamma i Sverige men registrerade i andra länder samt vissa elever.

Arbetsmiljöverkets statistik ger dock inte en heltäckande bild. Totalt dör i Sverige minst 1 400 människor varje år i arbetsrelaterade sjukdomar, olycksfall eller självmord enligt LO. Bland dessa finns exempelvis cirka 500 personer som dör i cancer på grund av sitt arbete, och 400 som avlidit i hjärtinfarkt på grund av de högt ställda kraven på jobbet.²⁵

²³ Arbetsmiljöverket, Rapport 2017:1, *Arbetskadorna 2016*, sid.40

²⁴ Arbetsmiljöverket, Arbetsskadestatistik, www.webbstat.av.se

²⁵ LO, (2013), "Regeringen bryter mot internationella arbetsmiljöregler", 2013-11-27.

http://www.lo.se/start/pressmeddelanden/regeringen_bryter_mot_internationella_arbetsmiljoregler
Arbetsmiljöverket (2010), *Arbetsrelaterade dödsfall i Sverige*, Rapport 2010:3, s. 5.

Insatser för en bättre arbetsmiljö

Arbetsmiljön är arbetsgivarens ansvar. Grunden för att förbättra arbetsmiljön, lokalisera brister samt att förebygga olyckor är det systematiska arbetsmiljöarbetet. Ett effektivt arbetsmiljöarbete sker i samverkan mellan fack och arbetsgivare, men det förutsätter att det finns en stark lagstiftning, aktuell och relevant kunskap om arbetsmiljöproblem samt intresserade och utbildade arbetsgivare och skyddsombud.

Under de två senaste mandatperioderna med borgerligt styre har det förebyggande arbetsmiljöarbetet försvagats. Anslagen till Arbetsmiljöverket skars ner och regeringen beslutade att lägga ner Arbetslivsinstitutet 2007.²⁶ Därför har vi nu sämre förutsättningar för att samla in kunskap om hur arbetslivet påverkar individen. I slutet av mars i 2014 beslutade riksdagen om en nollvision för dödsolyckor i arbetslivet av dåvarande regeringen. I 2015 års vårändringsbudget lämnade den nya rödgröna regeringen nya förslag på arbetsmiljöområdet. Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson har påbörjat arbetet för en långsiktig strategi för arbetsmiljöpolitiken tillsammans med arbetsmarkandes parter.

En specifik satsning på arbetslivsforskningen utförs under perioden 2015-2018, med fokus på kvinnors arbetsmiljöproblem och arbetsrelaterade ohälsa. Mellan 2015 och 2018 avsätts 35 miljoner kronor för detta ändamål.

Den rödgröna regeringen ökar även Arbetsmiljöverkets anslag med 60 miljoner under mandatperioden. Genom detta tillskott ges Arbetsmiljöverkets möjlighet att förstärka tillsynen genom att fler inspektörer kan anställas. Det statliga bidraget till regionala skyddsombud ges också en resursförstärkning och ökas med tio miljoner kronor fram till 2016. Nuvarande regering tilldelar även resurser åt företagshälsovårdens för att stärka kompetensförsörjning inom densamma.²⁷

Det är bra att den nya regeringen inser allvaret i ett bortprioriterat arbetsmiljöarbete men vi har en lång väg att vandra för att råda bukt på brister i arbetsmiljön på den svenska arbetsmarknaden.

---

²⁶ Regeringen/Arbetsmarknadsdepartementet, *Avveckling av Arbetslivsinstitutet*, Dir. 2007:42, <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/26/34/50f38ee9.pdf> Se också Thulin, Staffan, ”Jobbolyckorna ökar – anslagen minskar”, *Riksdag & departement*, 2013-11-04. <http://rod.se/jobbolyckorna-%C3%B6kar-anslagen-minskar/>

²⁷ ”Budgetsatsningar för ett modernt arbetsliv” <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2015/04/budgetsatsningar-for-ett-modernt-arbetsliv/> 2015-04-16

LOs förslag

LO arbetar aktivt för att förbättra på arbetsmiljöområdet. Den sittande socialdemokratiska ledda regeringen har till viss del följt LOs förslag.

Förslag: Att regeringen, enligt ILO 187, inrättar ett centralt rådgivande tre-partsorgan i arbetsmiljöfrågor med representanter från flera departement och rådgivande organ.

Åtgärd: Regeringen har inrättat ett 3-parts samråd på departementsnivå, men inte fullt ut enligt ILO 187.

Förslag: Att regeringen tillsammans med arbetsmarknadens parter och berörda departement upprättar en nationell handlingsplan för att komma till rätta med vår tids arbetsmiljöproblem.

Åtgärd: En handlingsplan finns nu och det finns överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter på både offentliga och privata sidan.

Förslag: Att regeringen återinför det tidigare statsbidraget för vidareutbildning av huvud- och regionala skyddsombud.

Ej åtgärdat

Förslag: Att regeringen inrättar ett nationellt centrum för arbetslivsforskning, ett särskilt forskningsråd för arbetslivsforskning samt tillför mer medel till denna forskning.

Åtgärd: Kommer i regeringens budget i höst.

Förslag: Att riksdagen inför en bestämmelse i arbetsmiljölagen om att beställaren av en tjänst ska se till att det i anbudet finns utrymme för en bra arbetsmiljö.

Ej åtgärdat.

Förslag: Att regeringen och berörda myndigheter säkerställer att arbetsmiljöbrott utreds och prioriteras inom rättsväsendet, samt att polisutbildningen även omfattar arbetsmiljöbrott.

Ej åtgärdat.

Förslag: Att det införs en obligatorisk och oberoende kvalitetssäkrad företagshälsovård med branschkunskap som arbetar förebyggande och som omfattar alla arbetstagare på arbetet. Via arbetsmiljölagstiftning ska en gemensam kvalitetssäkring av företagshälsovården garanteras.

Ej åtgärdad.

Förslag: Att lagar och föreskrifter måste ses över så att arbetsgivarens ansvar för arbetsanpassning och rehabilitering stärks bland annat genom fler möjligheter till sanktioner.

Ej åtgärdad.

Förslag: Att arbetsgivarna ser till att det finns tillräcklig bemanning på arbetsplatserna.

Åtgärd: Arbetsmiljöverket har tagit fram en nu föreskrift, Vi har fått en ny föreskrift

från Arbetsmiljöverket ”Organisatorisk och social arbetsmiljö” som kan användas i arbetet mot för låg bemanning.

Förslag: Att arbetsorganisation och arbetsinnehåll utformas så arbetet inte medför psykisk eller fysisk ohälsa eller sociala förluster. Arbetet ska ge möjligheter till variation, social kontakt och samarbete samt möjlighet till självbestämmande och yrkesmässig utveckling.

Åtgärd: Den nya föreskriften från Arbetsmiljöverket ”Organisatorisk och social arbetsmiljö” hanterar delvis detta, framför allt låg bemanning.

Västra Götalands län

Bilaga 1 Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro

Arbetsolyckor m. frånvaro	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Västra Götalands län	4 652	5 277	5 261	5 432	5 733	5 305	5 829	5 904
Totalt riket	25 887	28 439	28 770	30 550	31 307	29 853	32 010	32 853

Arbetsolyckor Kvinnor	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Västra Götalands län	2 634	2 969	3 040	3 071	3 154	2 944	2 536	2 583
Kvinnor, riket	11 108	12 071	11 902	12 762	13 338	12 748	13 650	13 844
Totalt riket	25 887	28 439	28 770	30 550	31 307	29 853	32 010	32 853

Arbetsolyckor Män	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Västra Götalands län	2 018	2 308	2 221	2 361	2 579	2 361	3 293	3 321
Män, riket	14 779	16 367	16 868	17 788	17 385	17 105	18 366	3 321
Totalt riket	25 887	28 439	28 770	30 550	31 307	29 853	32 010	19 009

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetssskador 2016 – län och kommun.*

Arbetsolyckor per bransch Västra Götaland

Statistikredovisningen från Arbetsmiljöverket har ändrat uppdelningen av kategorier och därför redovisas föregående års statistik separat.

Arbetsolyckor per bransch Västra Götaland	2016
Information och kommunikation	22
Jordbruk, skogsbruk och fiske	35
Övrigt, oklart	59
Personliga och kulturella tjänster	123
Hotell och restaurang	154
Offentlig förvaltning med mera	251
Handel	450
Utbildning	519
Transport	575
Byggverksamhet	578
Finansiell verksamhet, företagstjänster	661
Vård och omsorg	1 187
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	1 290
Länet totalt	5 904

Arbetsolyckor per bransch Västra Götalands Län	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Jordbruk, skogsbruk och fiske	44	41	39	55	46	47
Gruvor och mineralutvinningsindustri	5	6	6	9	<5	<5
Tillverkningsindustri	1149	1163	1147	1193	1188	1252
El-, gas- och värmeverk	19	21	15	20	13	23
Vattenverk; reningsverk o.d., avfallsanläggningar	9	6	4	2	8	4
Byggindustri	546	522	543	583	474	579
Handel; serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	367	379	396	415	397	450
Transport- och magasineringsföretag	631	578	562	543	498	547
Hotell och restauranger	89	98	143	115	136	106
Informations- och kommunikationsföretag	18	15	17	19	22	21
Kreditinstitut och försäkringsbolag	14	14	<5	12	<5	14
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	70	70	74	71	57	69
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	83	89	97	135	94	96
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	244	332	355	320	282	415
Civila myndigheter och försvaret	267	299	268	258	253	270
Utbildningsväsendet	463	402	436	477	468	501
Vård och omsorg, socialtjänst	1001	991	1080	1254	1105	1138
Kultur, nöje och fritid	81	69	72	70	55	82
Andra serviceföretag	68	56	51	58	69	43
Bransch saknas	55	54	56	66	90	172
Totalt	5277	5261	5432	5733	5305	5305

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetssskador 2016 – län och kommun.*

Bilaga 2 Arbetssjukdomar Västra Götalands län

Arbetssjukdomar	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Västra Götalands län	1 767	1 947	1 864	1 937	2 279	2 420	2538	2441
Totalt riket	8 810	8 975	9 459	10 015	10 955	11 731	12101	11703

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetssskador 2016 – län och kommun.*

Arbetssjukdomar Kvinnor	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Västra Götalands län	983	1 107	1 074	1 172	1 440	1 475	1662	1558
Kvinnor, riket	4 869	5 072	5 403	5 912	6 579	7 101	7519	7444
Totalt riket	8 810	8 975	9 459	10 015	10 955	11 731	12101	11703

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbetssskador 2016 – län och kommun.*

Arbetssjukdomar Män	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Västra Götalands län	784	840	790	765	839	945	876	853
Män, riket	3 941	3 903	4 056	4 103	4 376	4 630	4582	4259
Totalt riket	8 810	8 975	9 459	10 015	10 955	11 731	12101	11703

Bilaga 3 Arbetsolyckor dödlig utgång Västra Götalands län

Arbetsolyckor dödlig utgång	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Västra Götalands län	11*	10	10	10	9*	12	4	7
Totalt riket inkl. övriga*	46	59	62	54	45	39	34	37

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbets-skador 2016 – län och kommun.*

Hallands län

Bilaga 4 Anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro

Arbetsolyckor m. frånvaro	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hallands län	747	865	869	1 001	1 016	979	1027	1044
Totalt riket	25 887	28 439	28 770	30 550	31 307	29 853	32010	32853

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbets-skador 2016 – län och kommun.*

Arbetsolyckor kvinnor	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hallands län	291	373	340	408	446	418	420	405
Kvinnor, riket	11 108	12 071	11 902	12 762	13 338	12 748	13650	13844
Totalt riket	25 887	28 439	28 770	30 550	31 307	29 853	32010	32853

Källa: Arbetsmiljöverket, statistikuttag 2016-09-21

Arbetsolyckor män	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hallands län	456	492	529	593	570	561	607	639
Män, riket	14 779	16 367	16 868	17 788	17 385	17 105	18360	19009
Totalt riket	25 887	28 439	28 770	30 550	31 307	29 853	32010	32853

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbets-skador 2016 – län och kommun.*

Statistikredovisningen har ändrat uppdelningen av kategorier och därför redovisas föregående års statistiskt separat.

Arbetsolyckor per bransch Hallands län	2016
Information och kommunikation	1
Övrigt, oklart	3
Jordbruk, skogsbruk och fiske	14
Hotell och restaurang	21
Personliga och kulturella tjänster	21
Offentlig förvaltning med mera	66
Utbildning	87
Transport	92
Handel	105
Finansiell verksamhet, företagstjänster	111
Byggverksamhet	112
Vård och omsorg	159
Tillverkning och utvinning, energi och miljö	252
Länet totalt	1044

Arbetsolyckor per bransch Hallands län	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Jordbruk, skogsbruk och fiske	15	19	17	11	12	14
Gruvor och mineralutvinningsindustri	<5	<5	5	<5	-	-
Tillverkningsindustri	238	232	229	200	222	206
El-, gas- och värmeverk	<5	6	<5	7	11	4
Vattenverk; reningsverk o.d., avfallsanläggningar	<5	10	16	6	6	1
Byggindustri	94	88	102	90	90	122
Handel; serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar	83	73	97	121	100	120
Transport- och magasineringsföretag	75	75	93	87	108	94
Hotell och restauranger	22	16	22	19	27	35
Informations- och kommunikationsföretag	<5	<5	<5	<5	<5	3
Kreditinstitut och försäkringsbolag	7	<5	-	<5	-	2
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	6	14	16	11	<5	9
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	23	16	15	33	21	26
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	46	58	82	64	66	59
Civila myndigheter och försvaret	24	33	40	39	37	65
Utbildningsväsendet	76	59	67	74	74	91
Vård och omsorg, socialtjänst	125	139	169	220	174	139
Kultur, nöje och fritid	9	13	8	8	5	10
Andra serviceföretag	10	6	9	8	15	6
Bransch saknas	<5	7	9	14	6	21
Totalt	865	869	1001	1016	979	1027

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbets-skador 2016 – län och kommun.*

Bilaga 2 Arbetssjukdomar Hallands län

Arbetssjukdomar	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hallands län	215	218	208	240	240	294	267
Totalt riket	8 810	8 975	9 459	10 015	10 955	11 731	12101

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbets-skador 2016 – län och kommun.*

Arbetssjukdomar kvinnor	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hallands län	114	96	99	125	137	173	145
Kvinnor, riket	4 869	5 072	5 403	5 912	6 579	7 101	7519
Totalt riket	8 810	8 975	9 459	10 015	10 955	11 731	12101

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbets-skador 2016 – län och kommun.*

Arbetssjukdomar män	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hallands län	101	122	109	115	103	121	122
Män, riket	3 941	3 903	4 056	4 103	4 376	4 630	4582
Totalt riket	8 810	8 975	9 459	10 015	10 955	11 731	12101

Källa: Arbetsmiljöverket, *Arbets-skador 2016 – län och kommun.*

Bilaga 3 Arbetsolyckor dödlig utgång Hallands län

Arbetsolyckor dödlig utgång	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hallands län	1	-	2	3	2	1	1	2
Totalt riket inkl. övriga*	46	59	62	54	45	39	34	37

Källa: Arbetsmiljöverket, statistikuttåg 2016-09-21, egna beräkningar